

Brusel 9. července 2025
(OR. en)

11407/25

IPCR 51
AG 106
CIVCOM 208
CSDP/PSDC 486
CYBER 210
HYBRID 92
JAI 1051
MI 517
POLMIL 202
PROCIV 95
RELEX 969
COMPET 709
INDEF 74
SAN 443

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	9. července 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie EU pro vytváření zásob: zvýšení materiální připravenosti EU na krize

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 528 final.

Příloha: COM(2025) 528 final

V Bruselu dne 9.7.2025
COM(2025) 528 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Strategie EU pro vytváření zásob: zvýšení materiální připravenosti EU na krize

Úvod

Po desetiletí byla Evropská unie dostatečně zásobována základním zbožím. Nebývalý rozsah nedávných krizí však ukázal, že to již nelze považovat za samozřejmost. Pandemie COVID-19 odhalila zranitelnost dodavatelských řetězců EU v oblasti zdravotnického vybavení, energie, zemědělsko-potravinářských produktů a kritických surovin. Nezákonná válečná agrese Ruska proti Ukrajině zdůrazňuje a strategický význam spolehlivého přístupu k cenově dostupné energii, kritickým technologiím a infrastruktuře a má dopad na dodávky zemědělských produktů po celém světě.

EU dnes čelí stále složitějšímu a zhoršujícímu se prostředí rizik, které je poznamenáno rostoucím geopolitickým napětím včetně konfliktů, zvyšujícími se dopady změny klimatu, zhoršováním životního prostředí a hybridními a kybernetickými hrozbami, jež jsou způsobeny zvýšenou aktivitou hacktivistů, pachatelů kybernetické kriminality a státem podporovaných skupin. Geopolitické výzvy se navíc často prolínají a ovlivňují vztahy EU s různými částmi světa, a to i pokud jde o dodavatelské řetězce. Potenciální dopady rizik se neustále zvyšují a jejich nepřímé důsledky a účinky se v čase kaskádovitě šíří. V konečném důsledku to znamená vyšší celkové ohrožení bezpečnosti a dostupnosti základních dodávek.

V návaznosti na doporučení Niinistövy zprávy byla v rámci **Strategie unie připravenosti**⁽¹⁾ oznámena celoevropská Strategie pro vytváření zásob, která bude 1) integrovat všechny stávající odvětvové snahy o vytváření zásob, 2) podporovat přístup ke kritickým zdrojům v celé EU a 3) kombinovat centralizované rezervy na úrovni EU s příspěvky členských států za podpory partnerství veřejného a soukromého sektoru s cílem zajistit účinnost, rozšiřitelnost a nákladovou efektivnost.

Tato Strategie EU pro vytváření zásob zaujímá **komplexní přístup k vytváření zásob a zabývá se celým jeho cyklem**, od předvídaní přes monitorování dodavatelských řetězců, opatření k posílení bezpečnosti dodávek a řízení zásob až po jejich nasazení. Vztahuje se na **základní zboží**⁽²⁾, které je pro tyto účely chápáno jako jakýkoli hmotný předmět nezbytný pro zachování zásadních společenských funkcí⁽³⁾. Strategie EU pro vytváření zásob podpoří koordinované veřejné a soukromé rezervy kritických vstupů a zajistí jejich dostupnost za všech okolností.

Strategie se bude řídit **základními zásadami solidarity, transparentnosti, odpovědnosti a spravedlivého přístupu ke zdrojům** v celé EU, což je klíčové pro zajištění rovnosti všech, zejména v těžkých podmínkách. V souladu s rámcem Unie rovnosti⁽⁴⁾ budou při provádění

(1) JOIN(2025) 130 final – Strategie unie připravenosti.

(2) Pro účely této strategie zahrnuje „zboží“ primární a sekundární materiály, komodity, přírodní zdroje, výrobky, produkty, zařízení atd. Tento pojem se používá v širokém smyslu, aniž by byly dotčeny definice a zvláštní výrazy používané v odvětvových rámcích.

(3) Zásadní společenské funkce jsou základní systémy a struktury, které umožňují fungování společnosti a zároveň za všech okolností chrání naši společnost, ekonomiku a demokratické instituce. Mezi tyto funkce patří především bezpečnost obyvatelstva EU, včetně ochrany před přírodními katastrofami, kontinuita a rozhodování vlád, demokratické procesy, sociální soudržnost a hospodářská stabilita a vnitřní a vnější bezpečnost. Tvoří základ stabilní a bezpečné společnosti.

(4) Strategie Unie rovnosti podporují rovný přístup ke zdravotní péči pro všechny.

strategie zohledněny specifické potřeby různých skupin, a to i s ohledem na gender, zdravotní postižení, věk a rasový nebo etnický původ.

V návaznosti na Strategii unie připravenosti odráží Strategie pro vytváření zásob změnu myšlení od reaktivního přístupu k řešení krizí v jednotlivých odvětvích k **aktivnímu, pružnému a lépe integrovanému přístupu k připravenosti**.

Proč potřebujeme Strategii EU pro vytváření zásob

V poslední době se **členské státy v EU potýkají s podobnými problémy**. Na úrovni EU je možné využít součinnosti v oblasti kolektivní připravenosti, a to prostřednictvím sdílení zkušeností a spolupráce na tom, jak nejlépe a inkluzivně zajistit včasný přístup k základnímu zboží pro úřady, podniky a veřejnost. Proto je zapotřebí celoevropský přístup, který by úsilí členských států doplnil a podpořil.

Vytváření zásob je zásadní součástí krizové připravenosti EU a nedílnou součástí celkového odstrašování a připravenosti na scénáře konfliktů. Krize a hrozby se nemusí omezovat pouze na jeden členský stát, což zvyšuje význam odpovídající přípravy na úrovni EU. Jelikož je trh EU jednotným trhem s vysoce integrovanými hodnotovými a dodavatelskými řetězci, narušení dostupnosti kritických materiálů nebo technologií vyžaduje schopnost reakce na úrovni EU.

V posledních letech bylo přijato několik důležitých iniciativ, strategií a právních předpisů EU⁽⁵⁾ zaměřených na posílení strategické autonomie, vnitřní a hospodářské bezpečnosti, konkurenceschopnosti, obrany a odolnosti s cílem řešit zranitelná místa a závislosti v dodavatelském řetězci. Mezi tyto iniciativy patří i opatření zaměřená na zlepšení přístupu k základnímu zboží, jako je například povinnost členských států udržovat zásoby ropy; agregace poptávky a společný nákup plynu; opatření na podporu přístupu ke kritickým surovinám, jejich zpracování a recyklaci; společný nákup vakcín proti COVID-19 nebo vytváření strategických zásob EU v rescEU (přehled příslušných právních a politických rámců EU viz příloha 1).

Celkový přístup však zůstává roztříštěný a zkušenosti ukázaly na řadu významných, úzce propojených nedostatků v rámci EU.

1. **Omezené společné chápání toho, které základní zboží je potřebné pro krizovou připravenost, v kontextu rychle se vyvíjejícího prostředí rizik.** To brání spolupráci napříč odvětvími a hranicemi. Pokud vlády i podniky pochopí, jaké zboží je nezbytné pro reakci na případné krize, mohou přijímat informovaná a koordinovaná rozhodnutí, jak se co nejlépe připravit na případný nedostatek.
2. **Omezené sdílení informací a omezená koordinace mezi EU a členskými státy a mezi civilním a vojenským sektorem.** V důsledku toho neexistuje řádný přehled o tom, jak si členské státy v celé EU vytvářejí zásoby, což vede k neoptimálnímu využívání dostupných zdrojů, kapacit a odborných znalostí. Navíc administrativní, strukturální a logistické

⁽⁵⁾ Například Protect EU – Strategie vnitřní bezpečnosti, Strategie hospodářské bezpečnosti, bílá kniha o budoucnosti evropské obrany, Kompas konkurenceschopnosti EU, Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost, akční plán pro oběhové hospodářství, akt pro odolnost a mimořádné situace na vnitřním trhu (IMERA), nařízení o kritických surovinách, mechanismus civilní ochrany EU (UCPM), směrnice o zásobách ropy (v současné době se reviduje), nařízení EU o uskladňování zemního plynu, budoucí akt o kriticky důležitých léčivých přípravcích a Strategie pro lékařská protiopatření.

překážky, které přetrvávají v celé EU, mohou bránit přeshraničnímu nasazení, přepravě a přístupu v krizových scénářích.

3. **Nedostatečně využitý potenciál spolupráce se soukromým sektorem napříč odvětvími a hranicemi.** Soukromý sektor má značné zkušenosti s řízením zásob, logistiky a nasazení. Lze podpořit větší strukturální spolupráci veřejného a soukromého sektoru při vytváření nouzových zásob, sdílení osvědčených postupů a získávání zkušeností napříč odvětvími a hranicemi.
4. **Stávající vnitrostátní nebo odvětvové rámce, jež dostatečně neodrážejí úlohu, kterou mohou hrát vnější opatření a nástroje spolupráce při posilování materiální připravenosti na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU,** například v oblasti bezpečnosti dodavatelských řetězců. Partnerství se zeměmi mimo EU a mezinárodními organizacemi může přispět ke zvýšení vzájemné odolnosti a k zajištění základního zboží.

Pro připravenost EU je zásadní řešit tuto **chybějící komplexní analýzu sdílenou mezi všemi příslušnými zúčastněnými stranami, napříč odvětvími a hranicemi,** a koordinovat úsilí o rychlou a účinnou přípravu a reakci. Tato strategie proto vychází z **meziodvětvové a přeshraniční** perspektivy, kde může EU poskytnout největší přidanou hodnotu.

Celkovým **cílem** této strategie je **zlepšit přístup k základnímu zboží** za všech okolností. Strategie zlepší **interoperabilitu** systémů vytváření zásob na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU v celém cyklu vytváření zásob – plánování, nákupu, řízení a nasazení zásob. Strategie zajišťuje **materiální připravenost**, což znamená připravenost, dostupnost a přístupnost základního zboží jako součást účinné reakce na krizi a konflikty. Současně podporuje **strategickou autonomii EU**, neboť snižuje závislost a zranitelnost a posiluje výrobu základního zboží v EU.

Příprava Strategie EU pro vytváření zásob

Tato strategie vychází ze stávajících odvětvových rámců EU a řídí se níže uvedenými zásadami Strategie unie připravenosti.

- **Přístup zohledňující všechna nebezpečí,** který zahrnuje celé spektrum přírodních i lidmi způsobených rizik a hrozeb pro materiální připravenost. Jeho cílem je komplexně řešit zvýšená rizika a hrozby pro bezpečnost dodávek, včetně konfliktního scénáře, a vzájemné působení rizik a jejich kaskádových účinků.
- **Meziresortní přístup,** který sdružuje všechny příslušné aktéry na všech úrovních veřejné správy (místní, regionální, celostátní a unijní), podporuje spolupráci, soudržnost politik a sdílení zdrojů. Zahrnuje účinnou spolupráci mezi civilními a obrannými orgány a soudržnou integraci vnitřních a vnějších rozměrů.
- **Celospolečenský přístup,** který podporuje inkluzivní kulturu materiální připravenosti, do níž jsou zapojeni všichni aktéři relevantní pro bezpečnost dodávek, zejména soukromý sektor. Znamená to také pomáhat občanům, aby se stali aktéry své vlastní odolnosti tím, že budou mít k dispozici zdroje k zajištění minimálně 72hodinové soběstačnosti se zohledněním svých konkrétních potřeb, jak je zdůrazněno ve Strategii unie připravenosti.

V souladu s výše uvedenými zjištěními určuje tato strategie sedm klíčových oblastí pro činnost EU:

1. zlepšení koordinace mezi členskými státy a s EU;
2. strategický výhled, předvídaní a strategické plánování;

3. odstraňování nedostatků prostřednictvím vytváření strategických zásob EU;
4. posílení robustní a interoperabilní dopravní a logistické infrastruktury;
5. zlepšení civilně-vojenské spolupráce;
6. podpora spolupráce veřejného a soukromého sektoru;
7. podpora spolupráce v oblasti vnější činnosti a mezinárodních partnerství.

Strategie se zaměřuje na meziodvětvové výzvy a zároveň usiluje o plnou komplementaritu s konkrétními odvětvovými opatřeními⁽⁶⁾. Tato strategie bude prováděna v úzké spolupráci s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami, přičemž bude plně respektovat subsidiaritu, vnitrostátní pravomoci a specifika členských států.

1. ZLEPŠENÍ KOORDINACE MEZI ČLENSKÝMI STÁTY A S EU

Každý členský stát je odpovědný za svou vlastní materiální připravenost. V případě závažných, dlouhodobých, komplexních a přeshraničních krizí je však nezbytné vnitrostátní opatření koordinovat, aby bylo zajištěno stabilní zásobování základním zbožím a pokračování zásadních společenských funkcí. Koordinace nejen **podporuje solidaritu, ale také zabraňuje narušení fungování jednotného trhu**. Bez koordinace by si členské státy mohly konkurovat v oblasti zboží, výrobních kapacit, skladovacích kapacit a kapacit pro nasazení, což by mohlo narušit dobře fungující trhy a vést ke zbytečné duplicitě, nákladům a neúčinným reakcím na krize a k dalšímu zatížení již tak křehkých dodavatelských řetězců.

V první řadě je třeba posílit **vzájemnou důvěru a porozumění** a zohlednit přitom zájmy národní bezpečnosti. EU bude dále rozvíjet **bezpečné nástroje pro sdílení informací**⁽⁷⁾, které členským státům, Komisi, příslušným agenturám EU a zúčastněným stranám umožní sdružovat informace o dodavatelských řetězcích, opatřeních pro vytváření zásob a plánech jejich nasazení. Tyto nástroje musí být dobře chráněny a musí splňovat bezpečnostní požadavky EU. Sdílení informací, v případě potřeby i s Organizací severoatlantické smlouvy (NATO), by mělo posílit interoperabilitu, a tím zlepšit účinnost společné reakce na krize.

Posílení součinnosti a interoperability zásob zboží, opatření a plánů nasazení v celé EU navíc povede ke zvýšení efektivity. **Koordinace by se měla zlepšit v několika fázích cyklu vytváření zásob** – plánování, nákupu, řízení a nasazení zásob. Mělo by to zahrnovat také lepší spolupráci při určování kritických závislostí v dodavatelských řetězcích, sladění plánů diverzifikace a spolupráci s celními orgány, aby se usnadnil přísun základního zboží do EU nebo zajistilo uplatňování případných vývozních omezení. Získávání zdrojů a spolupráci členských států v oblasti základního zboží může účinně optimalizovat společné a centrální zadávání veřejných zakázek⁽⁸⁾, které by se mělo dále zdokonalovat. Celkovou odolnost a

⁽⁶⁾ Například nová Strategie pro lékařská protipatření a její strategický plán EU pro vytváření zásob lékařských protipatření (COM(2025) 529 final).

⁽⁷⁾ Mezi existující odvětvové systémy výměny informací patří například systém Společenství pro výměnu naléhavých radiologických informací (ECURIE) pro případy radiačních a jaderných mimořádných událostí; systém včasného varování a reakce (EWRS) pro biologické, chemické a neznámé závažné přeshraniční zdravotní hrozby (podle nařízení 2022/2372); společný komunikační a informační systém pro mimořádné události (CECIS) (podle rozhodnutí č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie).

⁽⁸⁾ Mezi dobré příklady nových iniciativ v oblasti agregace poptávky a společného nákupu patří mechanismus AggregateEU, připravované mechanismy pro vodík a Centrum EU pro kritické suroviny. Od roku 2014 probíhá společný nákup lékařských protipatření.

účinnost zvýší spolupráce na bezpečných a strategických místech pro základní zboží v celé EU s ohledem na regionální potřeby. Lze sdílet osvědčené postupy a zkušenosti týkající se řízení zásob, sledování v reálném čase, monitorování stavu, upozornění na konec použitelnosti, rotace zásob, doby skladování a nakládání s odpady.

Mezi dobré příklady odvětvových iniciativ, které koordinují a **posilují přístupy členských států k vytváření zásob**, patří mechanismy pro zemědělsko-potravinářské produkty, základní zemědělské vstupy a lékařská protipatření. V rámci provádění plánu na ukončení dovozu energie z Ruska lze rovněž zvážit posílení zásob jaderného paliva v členských státech. V odvětví zemědělsko-potravinářských produktů by měl být prohlouben a zprovozněn Evropský mechanismus připravenosti a reakce na krizi v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM), aby se posílila výměna informací, transparentnost a solidarita při vytváření zásob⁽⁹⁾ mezi členskými státy, zúčastněnými stranami a orgány EU v koordinaci s nástroji v rámci společné organizace trhu. V souladu s Dohodou o čistém průmyslu je platforma pro agregaci poptávky a společný nákup surovin prvním krokem ke zřízení Centra EU pro kritické suroviny, které by mělo pomáhat při společném nákupu surovin, koordinovat vytváření strategických zásob, dohlížet na monitorování dodavatelských řetězců a podněcovat investice. Mělo by být zajištěno předávání znalostí a koordinace mezi odvětvími.

V návaznosti na model Evropského souboru civilní ochrany v rámci mechanismu civilní ochrany Evropské unie (UCPM) by měly být prozkoumány možnosti systému výměny informací, který by členskými státy umožnil podívat EU oznámení o veškerém **základním zboží, které je k dispozici pro dobrovolný přesun do jiného členského státu během krizí**. To by mohlo zahrnovat koordinaci nákladů na dopravu a nasazení prostřednictvím Komise v rámci UCPM. V neposlední řadě je nezbytné stanovit společná kritéria pro koordinované uvolňování zásob během mimořádných událostí.

Klíčová opatření:

- Komise vytvoří s členskými státy **síť EU pro vytváření zásob**. Síť bude sloužit jako diskusní fórum a bude mít poradní funkci. Aniž by síť předjímala úlohu Rady v této záležitosti, měla by sloužit k diskusím o osvědčených postupech týkajících se strategického výhledu, předvídaní, strategického plánování a posuzování nákladové efektivity a k vypracování dynamických, pravidelně aktualizovaných demonstrativních seznamů základního zboží přizpůsobených různým krizovým scénářům a regionům se zohledněním stávajících odvětvových seznamů⁽¹⁰⁾. Síť by měla formulovat doporučení týkající se například požadavků na objem, souvisejících systémů dohledu a koordinace minimálních požadavků.
- Komise v rámci této nové sítě EU pro vytváření zásob zvýší **interoperabilitu zásob a opatření pro vytváření zásob, podpoří výměnu osvědčených postupů** a bude spolupracovat s členskými státy na stanovení **meziodvětvových kritérií a postupů** pro operační prvky cyklu vytváření zásob v celé EU.
- S ohledem na stávající odvětvové systémy Komise prozkoumá možnost zřízení **platformy pro bezpečnou a podrobnou výměnu údajů** o nouzových zásobách

⁽⁹⁾ V souladu s požadavky EU na bezpečnost potravin a právními předpisy EU v oblasti hospodářské soutěže.

⁽¹⁰⁾ Nebo by měla navazovat na seznamy, které mohou být vytvořeny v rámci příslušných mechanismů, jako je akt pro odolnost a mimořádné situace na vnitřním trhu, a doplňovat je.

mezi EU a členskými státy, přičemž bude vycházet z kapacit Střediska pro koordinaci odezvy na mimořádné události.

- Komise bude dále **podporovat mechanismy centralizovaného a/nebo společného zadávání veřejných zakázek** napříč odvětvími, přičemž bude vycházet z takových modelů, jako je dohoda o zadávání veřejných zakázek na lékařská protipatření nebo zadávání veřejných zakázek na krizově relevantní zboží v rámci aktu pro odolnost a mimořádné situace na vnitřním trhu (IMERA), systému rescEU nebo platformy pro agregaci poptávky a společný nákup surovin s cílem optimalizovat pořizování zdrojů. Kromě toho provede revizi rámce pro zadávání veřejných zakázek, jak bylo oznámeno ve Strategii unie připravenosti.

2. STRATEGICKÝ VÝHLED, PŘEDVÍDÁNÍ A STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

Strategický výhled a předvídaní, umožňující včasnou identifikaci hrozeb (a příležitostí k vytváření zásob), jsou klíčové pro efektivní plánování zásobování a požadavků na vytváření zásob základního zboží. Kromě toho je nutné strategické plánování, aby bylo možné určit nejvhodnější, časově relevantní a nákladově efektivní opatření k zajištění dostupnosti a připravenosti základního zboží v případě krize nebo konfliktu. Právní rámce EU jsou v tomto ohledu stále roztržité⁽¹⁾ a postupy v jednotlivých členských státech se liší. V některých oblastech, jako je bezpečnost podmorských kabelů a pozemních energetických sítí, vesmír, obrana, zemědělsko-potravinářské produkty a základní zemědělské vstupy, zdravotní péče a chemické látky pro úpravu vody, je třeba řešit chybějící opatření pro zajištění dodávek a odolnosti na úrovni EU.

V rámci Strategie unie připravenosti provede EU **komplexní posouzení rizik a hrozeb**. To poskytne hlubší vhled do krizových scénářů a scénářů konfliktů a zvýší informovanost o meziodvětvových a přeshraničních rizicích pro zásadní společenské funkce. Podpoří tak **výměnu informací s členskými státy, pokud jde o posouzení rizik, plánování a identifikaci nedostatků týkajících se základního zboží a možností zásobování**, a v důsledku usnadní společné porozumění kritickým potřebám. Příkladem současných osvědčených postupů v tomto ohledu je Sbor pro odolnost a mimořádné situace na vnitřním trhu zřízený podle aktu IMERA a Evropský mechanismus připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM).

⁽¹⁾ Některé stávající nebo navrhované právní rámce EU zahrnují opatření k zajištění dostupnosti konkrétního základního zboží, jako je plyn a ropa, lékařská protipatření, kritické léky, suroviny, kapacity civilní ochrany, polovodiče, vakcíny pro zvířata a eurobankovky. Tato opatření však často mají omezený rozsah. Akt IMERA má širší zaměření a může identifikovat krizově relevantní zboží, pokud je aktivován v režimu ostráživosti nebo režimu mimořádné situace.

Kromě toho by se na úrovni EU měly shromažďovat a pravidelně aktualizovat poznatky ze stávajících **posouzení rizik a hrozeb**⁽¹²⁾ a systémů **monitorování dodavatelských řetězců**⁽¹³⁾ a měly by se do nich začlenit prognostické studie o dlouhodobém vývoji bezpečnosti dodávek⁽¹⁴⁾. Automatizované monitorovací systémy v reálném čase, ve vhodných případech podpořené umělou inteligencí, by mohly účinněji předvídat a sledovat narušení fungování trhu⁽¹⁵⁾. Lepší koordinace různých nástrojů **zlepší meziodvětvovou a přeshraniční informovanost o rizicích a nedostatku základního zboží** a zabrání zdvojování práce.

Tato lepší koordinace zahrnuje zohlednění zásady **solidarity EU v plánovacích opatřeních** – jako je vzájemná podpora členských států nebo podpora ze strategických zásob EU – s cílem zabránit nedostatku dodávek nebo narušení dodavatelských řetězců s vysokými náklady a závažnými důsledky nebo tyto situace překonat, jakož i usnadnit případný přesun zásob z jedné země EU do druhé.

Členské státy by měly projednat **cílový rozsah** zásob (na základě výše popsaných posouzení rizik, aby se určily oblasti zájmu) a **vhodné minimální úrovně zásob** za konkrétních okolností v různých odvětvích, a to i proto, aby se zabránilo plýtvání z důvodu nadměrných zásob. Společný přístup ke stanovení objemů základního zboží a potřeb povede ke srovnatelné úrovni materiální připravenosti v celé EU, posílí celkovou připravenost a odolnost, solidaritu a účinnou spolupráci a zabrání narušení běžného fungování a udržitelnosti vnitřního trhu.

Vzhledem k tomu, že vytváření zásob je nákladné a může způsobit nerovnováhu na trhu, **měly by** členské státy a EU při plánování **vyhodnotit různé způsoby zajištění dostupnosti**

(12) Povinné pravidelné posuzování rizik: směrnice (EU) 2022/2557 o odolnosti kritických subjektů, směrnice (EU) 2020/2184 o jakosti vody určené k lidské spotřebě; zprávy o prostředí hrozeb: každoroční zprávy o prostředí kybernetických hrozeb a dvouleté zprávy o stavu kybernetické bezpečnosti ([ENISA](#)); posouzení zranitelnosti dodavatelských řetězců kriticky důležitých léčivých přípravků v návrhu Komise revidujícím farmaceutické právní předpisy (COM(2023) 193 final); cílené studie o zranitelnosti dodavatelských řetězců: [Assessment of the supply chain vulnerabilities for the first tranche of the Union list of critical medicines \(Posouzení zranitelnosti dodavatelských řetězců u první tranše kritických léčivých přípravků\)](#), HERA 2024; [Risks and vulnerabilities in the EU food supply chain \(Rizika a zranitelnost v potravinovém řetězci EU\)](#), JRC 2023; platformy pro pravidelné posuzování a analýzu: [Observatoř EU pro kritické technologie](#); *ad hoc* studie poptávky a nabídky na trhu: [EU security market study \(Studie trhu EU v oblasti bezpečnosti\)](#), 2022; další důležitá posouzení rizik: [European Climate Risk Assessment \(Posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě\)](#), Evropská agentura pro životní prostředí, 2024; [posouzení rizik pro kritické technologické oblasti](#) v kontextu strategie hospodářské bezpečnosti.

(13) Mezi příklady takového monitorování patří [systém varovných oznámení o dodavatelských řetězcích SCAN](#), nástroj pro monitorování v kvazireálném čase, který se používá pro dodavatelské řetězce v oblasti klíčových surovin v ekologických technologiích a některých polovodičů; [přehledy o zásobování a bezpečnosti potravin v EU](#); přehledy o zásobách ropy a/nebo ropných produktů podle směrnice EU o zásobách ropy; monitorování vysoce koncentrovaného mírně obohaceného uranu a lékařských radioizotopů [Zásobovací agenturou Euratomu](#); [Evropská platforma pro monitorování nedostatku](#), která se zabývá dostupností a nabídkou humánních léčivých přípravků a poptávkou po nich v určitých situacích; [systém celního dohledu EU](#), který sleduje pohyb zboží do EU a z EU a chrání před podvodem a nedovoleným obchodem se základním zbožím.

(14) [Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU \(Analýza dodavatelských řetězců a prognóza poptávky po materiálech ve strategických technologiích a odvětvích v EU\)](#) – prognostická studie, Evropská komise, 2023.

(15) Důležitý je návrh na [celní reformu EU](#), zejména pak celní datové centrum EU, jehož cílem je zlepšit řízení rizik prostřednictvím sdílení a analýzy dat v reálném čase ve všech členských státech, aby byla zajištěna lepší ochrana proti podvodům a nedovolenému obchodu a sběr a analýza relevantních informací o základním zboží.

základního zboží a posoudit metodologii vytváření zásob. To by mělo zahrnovat: potenciální dopad rizika na některou zásadní společenskou funkci; neodkladnost reakce; překrývání nástrojů a redundanci. V kontextu rostoucího geopolitického napětí je třeba vzít v úvahu také selhání trhu, dostupnost výrobních a recyklačních kapacit a závislost EU na jiných zemích.

Vytváření zásob nebo jiná opatření v oblasti materiální připravenosti by měla být navržena tak, aby se minimalizovala narušení trhu a zabránilo se nepříznivým účinkům běžné dynamiky nabídky a poptávky. Existuje řada způsobů, jak zajistit, aby byly dodavatelské řetězce pružnější a odolnější, jako je poučení z osvědčených postupů v členských státech a zemích mimo EU, investice do výzkumu a inovací, zvýšení soběstačnosti EU a jejich členských států, zvýšení účinnosti využívání a oběhovosti materiálů, u nichž hrozí riziko nedostatku, a hledání alternativ. Mělo by se také zvážit uzavírání dohod se soukromým sektorem⁽¹⁶⁾ o dodávkách základního zboží s krátkým časovým předstihem v případě mimořádných situací.

Klíčová opatření:

- Komise **zmapuje odvětvové mechanismy monitorování dodavatelských řetězců** a zahrne **rizika v oblasti bezpečnosti dodávek a posouzení zranitelnosti dodavatelských řetězců** do plánovaného komplexního posouzení rizik a hrozeb v EU (klíčové opatření v rámci Strategii unie připravenosti). Budoucí krizové koordinační centrum EU bude předvídat a monitorovat rizika spojená s meziodvětvovými krizemi.

3. ODSTRAŇOVÁNÍ NEDOSTATKŮ PROSTŘEDNICTVÍM VYTVÁŘENÍ STRATEGICKÝCH ZÁSOB EU

Pandemie COVID-19 ukázala, že vnitrostátní systémy mohou rychle přestat být schopny zajišťovat základní zboží, i když jsou dobře koordinované. Bylo třeba přijmout další opatření na úrovni EU, aby bylo možné řešit rozsáhlý nedostatek současně ve všech členských státech, včetně nejvzdálenějších regionů. Podobné komplexní krize, kdy se všechny země potýkají se stejným nedostatkem ve stejnou dobu, se budou v budoucnu pravděpodobně vyskytovat stále častěji; proto je třeba dále **rozvíjet vytváření strategických zásob na úrovni EU**. Přístup na úrovni EU byl dosud odvětvový a omezený.

Mechanismus UCPM například udržuje strategické rezervy na úrovni EU v rámci iniciativy rescEU pro rychlé nasazení při mimořádných událostech, včetně reakce na katastrofy a lékařských protiopatření. Kapacita pro evropskou humanitární reakci ReliefEU má celosvětové zásoby humanitárních dodávek. Pokud jde o zdraví zvířat, Komise udržuje pohotovostní banky antigenů a očkovacích látek pro přeshraniční nákazy. Evropská agentura pro námořní bezpečnost má k dispozici pohotovostní plavidla pro odstraňování ropy. Evropská centrální banka spravuje strategickou rezervu bankovek. Mezi další příklady celoevropského přístupu k vytváření zásob v oblasti energetiky patří plán REPowerEU, který stanoví koordinované, bezpečné a postupné ukončování dovozu ruského plynu, ropy a jaderné energie, jakož i

⁽¹⁶⁾ Viz také kapitola 6 – Podpora spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

vytváření zásob klíčových složek pro zajištění rychlé obnovy po výpadech v přenosu a distribuci energie.

RescEU patří k největším meziodvětvovým a nejuniverzálnějším mechanismům vytváření zásob na úrovni EU. Je jádrem opatření EU pro vytváření nouzových zásob v situaci, kdy na úrovni EU existují opatření pro vytváření zásob jen v omezeném počtu odvětví.

V budoucnu by EU měla **zachovat a rozšířit své strategické rezervy** a vycházet přitom z modelu rescEU (více podrobností o konsolidaci stávající rezervy rescEU a o možných budoucích postupech viz příloha 2). Komise posoudí vhodnost rozšíření strategických rezerv na další druhy kapacit, u nichž byly zjištěny nedostatky.

Tato analýza by měla být spojena s dalšími **analýzami a identifikací nedostatků v odvětvích, která nejsou tradičně spojena s civilní ochranou**, jako například těch, která jsou zmíněna v nedávné Evropské strategii pro vodohospodářskou odolnost a v akčním plánu EU pro bezpečnost kabelů. Součástí Strategie EU pro vytváření zásob by například mohly být funkční moduly pro opravu kabelů, aby se zajistila rychlá obnova po narušení dodávek energie nebo optických kabelů. U některých druhů zboží, jako jsou vzácné zeminy a permanentní magnety, mohou nouzové zásoby také působit jako nárazník do doby, než se narušené dodavatelské řetězce přizpůsobí nové realitě.

Zváží se také **posílení spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem** a inovativnější řešení, jako je virtuální vytváření zásob a zásoby u prodejců. Komise například v roce 2026 zřídí **Centrum EU pro kritické suroviny**, které bude společně nakupovat suroviny jménem podniků, které o to projeví zájem, a ve spolupráci s členskými státy. Mezi potenciální další úkoly patří monitorování dodavatelských řetězců a koordinace strategických zásob⁽¹⁷⁾.

Komise bude rovněž nadále dbát na to, aby byly dodržovány **účinné postupy při řízení zásob**, které jsou specificky přizpůsobeny druhu a povaze rezervy. Pro efektivní postupy řízení zásob je nezbytné mít k dispozici nejen vyspělou technologii nebo systémy, ale také kvalifikované odborníky, kteří vytváření zásob navrhují a řídí, a to zejména při reakci na přírodní katastrofy a mimořádné události. Usnadnění odborné přípravy a rozvoje pracovníků v této oblasti je klíčovou součástí neustálého zlepšování a zvyšování efektivity.

Efektivní řízení zásob zahrnuje také postupy pro rotaci a doplňování zboží a využívání darovaných prostředků pomoci s blížícím se datem spotřeby. Zahrnuje také posouzení možnosti zřízení virtuálních zásob a uzavírání dohod se soukromými subjekty o dodávkách konkrétního zboží v době krize. V tomto ohledu se Komise bude zabývat také vracením zboží, které lze po prvním nasazení znovu použít, aby se maximalizovala přidaná hodnota prostředků rescEU.

Při provádění této strategie by se měly také zohlednit specifické problémy týkající se vytváření zásob a dodávek produktů, které je možné uskladňovat po krátkou dobu, jako jsou radioizotopy a výchozí materiály pro výrobu.

⁽¹⁷⁾ [Dohoda o čistém průmyslu](#): společný plán konkurenceschopnosti a dekarbonizace (COM(2025) 85 final). Každý takový společný nákup bude proveden v souladu s pravidly hospodářské soutěže EU.

Klíčová opatření:

- Komise **posílí rescEU** jako rezervu kapacit pro odezvu na úrovni EU. Po konzultaci s členskými státy a na základě posouzení nedostatků, které rovněž zohlední potenciál pro snižování zranitelnosti pomocí optimalizace využívání zdrojů a případného nahrazení (viz příloha 2), bude rozšířen o další kapacity.
- Komise **zajistí doplnění zásob rescEU po jejich nasazení** a bude prosazovat aktivní přístup k rozvoji kapacit rescEU.
- Komise bude usilovat o konsolidaci stávajících nástrojů pro **poskytování věcné pomoci ze soukromého sektoru jako součást rescEU**, a to jak v oblasti připravenosti, tak reakce, jako doplněk vytváření strategických zásob EU.

4. POSÍLENÍ ROBUSTNÍ A INTEROPERABILNÍ DOPRAVNÍ A LOGISTICKÉ INFRASTRUKTURY

Zajištění dostupnosti základního zboží v době krize napříč odvětvími a hranicemi závisí na robustní a interoperabilní dopravní, logistické a skladovací infrastruktuře. To platí pro celý cyklus vytváření zásob, od řízení dodavatelských řetězců až po nasazení zásob, a zahrnuje všechny strany – členské státy, Komisi, armády i soukromý sektor. Narušení fungování logistických řetězců může vážně ovlivnit reakci na krize, a to jak na vnitrostátní úrovni, tak na úrovni EU.

EU by měla posílit spolupráci a koordinaci s cílem vytvořit **adaptabilní politiky a regulační rámce pro přeshraniční pohyb v době krize** a narušení dodávek. To zahrnuje zjednodušení postupů pro přeshraniční přesuny a alokaci zdrojů a cílenou flexibilitu dopravních předpisů⁽¹⁸⁾. Tento přístup by měl být zvážen v souvislosti s probíhající a připravovanou prací na vojenské mobilitě, kde je usnadnění bezproblémové přeshraniční přepravy vojenského vybavení a personálu v rámci celé EU, zejména v době krizí a narušení dodávek, zásadní pro zvýšení připravenosti EU, její schopnosti reagovat a věrohodného odstrašování.

Kromě toho by EU měla zajistit, aby její **infrastruktura pro vytváření zásob** byla odolná, bezpečná a **dostupná**. **Sdílení informací o potřebách zásob** a pokud možno i o **místech**, kde se zásoby nacházejí, je klíčem k odpovídajícímu rozvoji dopravní sítě. Vytváření zásob může také pomoci zajistit **dostupnost zboží potřebného k zachování odolnosti kritických dopravních subjektů**, aby byla zajištěna kontinuita činností a aby byly zachovány zásadní dopravní a logistické funkce.

V neposlední řadě jsou pro zajištění rychlého přesunu personálu, vybavení a zásob v rámci EU během krizí a konfliktů nezbytné **interoperabilní civilní a vojenské dopravní a logistické systémy**. Investice do kritické dopravní infrastruktury a aktiv by měly využívat jejich **potenciál**

⁽¹⁸⁾ Například během krize COVID-19 bylo cílem iniciativy zelených pruhů zajistit, aby překročení hranic, včetně kontrol a prohlídek pracovníků v dopravě, netrvalo déle než 15 minut. V reakci na ruskou blokádu zboží směřujícího na Ukrajinu a z ní přes její černomořské přístavy Komise zavedla Akční plán pro trasy solidarity, který Ukrajině pomáhá vyvážet a dovážet zboží alternativními logistickými trasami po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách. Během výše uvedených krizí umožnil systém řízení rizik celních rizik (CRMS2) s výměnou informací o rizicích v oblasti cel rychlejší a přesnější posouzení rizik díky využití automatizace a sdílení zpravodajských informací. To umožnilo celním orgánům rychle identifikovat vysoce rizikové zásilky a zároveň urychlit odbavení kritického zboží.

dvojitého užití. Plánování civilních míst pro vytváření zásob by mělo být lépe koordinováno s probíhající prací na úrovni EU v oblasti **vojenské mobility**, zejména s připravovaným balíčkem pro vojenskou mobilitu. Každé posouzení rizika v oblasti vytváření zásob by mělo **identifikovat úzká místa na strategických dopravních trasách a uzlech a vyhnout se jim.**

Klíčová opatření:

- Komise usnadní **spolupráci mezi sítí vnitrostátních kontaktních míst pro dopravu** za účelem lepší koordinace v odvětví dopravy a **sítí EU pro vytváření zásob.**
- Na základě stávajících postupů bude Komise společně s příslušnými agenturami a dalšími zúčastněnými stranami pracovat na podpoře **krizové připravenosti** v souladu s plánem EU pro mimořádné situace v dopravě⁽¹⁹⁾.
- Komise a Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) budou společně s členskými státy usilovat o lepší sladění **míst pro vytváření zásob s vojenskou mobilitou EU**, přičemž budou náležitě zohledňovat důležité bezpečnostní otázky. Podpoří také investice do dopravní infrastruktury a dopravních prostředků s potenciálem dvojitého užití.

5. ZLEPŠENÍ CIVILNĚ-VOJENSKÉ SPOLUPRÁCE

V mnoha krizových scénářích, jako jsou extrémní povětrnostní události, potřebují civilní orgány vojenskou podporu. Na druhé straně přístup k materiální připravenosti EU zohledňující všechna nebezpečí zahrnuje přípravu na rozsáhlé krize a konflikty, kde je civilně-vojenská spolupráce nezbytná. Účinné potírání a zvládnání následků všech forem útoků, včetně hybridních hrozeb a ozbrojené agrese, závisí do značné míry na civilních schopnostech a zdrojích. Aby armáda mohla rozvíjet a udržovat svou materiální připravenost, logistické schopnosti a odolnost, je závislá na fungování širších společenských systémů.

Například Strategie pro lékařská protipatření zdůrazňuje, že lékařská protipatření potřebná pro civilní použití v nemocnicích a pro vojenské použití v první linii jsou často stejná. **Posílení civilně-vojenské spolupráce v oblasti lékařských protipatření** posiluje společenskou a vojenskou připravenost na mimořádné události a zvyšuje kapacity ve výrobě a nasazení.

Současný návrh Komise na Program pro evropský obranný průmysl (EDIP) obsahuje významné návrhy týkající se činností v oblasti vytváření vojenských zásob, jakož i nové prvky s významem pro **civilně-vojenskou spolupráci v oblasti materiální připravenosti.** Zdůrazňuje potřebu režimu EU pro bezpečnost dodávek pro obranný průmysl, který by měl EU a členskými státním umožnit předvídat a řešit důsledky krizí v zásobování prostřednictvím různých opatření, jako je **přizpůsobení civilních výrobků a vytváření strategických zásob.** Jakmile program EDIP vstoupí v platnost, poskytne rámec pro další posílení spolupráce v oblasti vytváření vojenských zásob, například prostřednictvím finanční podpory pro činnosti členských států související s vytvářením zásob v oblasti obrany. Existuje jasný potenciál pro zvýšení **interoperability, zaměnitelnosti a doplňkovosti civilních a obranných prostředků, zboží**

⁽¹⁹⁾ Plán pro mimořádné situace v dopravě (COM(2022) 211 final).

dvojího užití a/nebo sdílených zásob tam, kde je to pro obě odvětví relevantní, včetně infrastruktury dvojího užití pro vesmírnou komunikaci, navigaci a pozorování.

Zároveň existuje prostor pro **posílení spolupráce a koordinace mezi civilními a vojenskými subjekty v oblasti materiální připravenosti**, včetně podobně smýšlejících partnerů, zejména NATO. Mezi důležité oblasti, v nichž je třeba posílit spolupráci a koordinaci, může patřit **zabezpečení dodávek a zásob, zabezpečení energie a vody, lékařská protipatření a strategické řízení zdrojů**.

Klíčová opatření:

- Spolu s ESVČ bude Komise usnadňovat **diskuse v rámci sítě EU pro vytváření zásob za účelem výměny osvědčených postupů v oblasti civilně-vojenské spolupráce**, zejména s cílem prozkoumat, jak by vytváření civilních zásob mohlo zohledňovat vojenské požadavky a potřeby.
- Komise společně s ESVČ **rozšíří stávající spolupráci svých pracovníků s NATO**, zejména prostřednictvím strukturovaného dialogu o odolnosti, za účelem řešení otázek materiální připravenosti a vytvářením zásob.

6. PODPORA SPOLUPRÁCE VEŘEJNÉHO A SOUKROMÉHO SEKTORU

Podniky každý den pořizují, vyrábějí, skladují a distribuují základní zboží a spravují kritickou infrastrukturu. Jsou však stále více vystaveny rizikům a hrozbám, které mohou ovlivnit jejich dodavatelské řetězce a běžný provoz. V krizových situacích by narušení jejich fungování mohlo představovat vážná rizika pro společnost. Soukromý sektor navíc disponuje významnými odbornými znalostmi, které jsou pro materiální připravenost důležité, jak je uvedeno v Evropské strategii hospodářské bezpečnosti. Pro zvýšení efektivity je klíčové zapojení podniků do všech fází vytváření zásob – předvídaní, řízení dodavatelských řetězců, výrobní kapacity, nákup, řízení zásob a jejich nasazení. Na úrovni EU již existují různé rámce, které v tomto ohledu usnadňují spolupráci veřejného a soukromého sektoru⁽²⁰⁾, **ale komplexnější meziodvětvový a celounijní přístup** pomůže tyto stávající iniciativy koordinovat a doplňovat.

Pracovní skupina pro připravenost veřejného a soukromého sektoru, která má být zřízena v rámci Strategii unie připravenosti, bude účinně oslovovat zástupce relevantních podniků s cílem vytvořit pružnější formu připravenosti, která může řešit nebo předvídat úzká místa nebo rizika v dodavatelských řetězcích a v případě potřeby podporovat vytváření zásob a nouzovou výrobu. Pracovní skupina pro připravenost veřejného a soukromého sektoru by měla poskytovat síti EU pro vytváření zásob důležité podklady.

⁽²⁰⁾ Evropský mechanismus připravenosti a reakce na krize v oblasti potravinového zabezpečení (EFSCM), směrnice NIS 2 ((EU) 2022/2555) a směrnice o odolnosti kritických subjektů ((EU) 2022/2557), mechanismus civilní ochrany Evropské unie, evropský akt o kritických surovinách, směrnice o čištění městských odpadních vod, akt o kriticky důležitých léčivých přípravcích, Evropská strategie pro vodohospodářskou odolnost a Strategie pro lékařská protipatření. V některých oblastech mohou být v případě nouze uloženy soukromým provozovatelům požadavky na povinné poskytnutí informací (např. akt o čipech, EDIP, IMERA, nařízení o rámci pro zajištění dodávek lékařských protipatření pro krizové situace).

Spolupráce v rámci pracovní skupiny pro připravenost veřejného a soukromého sektoru může usnadnit **mapování klíčových evropských podniků zapojených do materiální připravenosti** na základě jasných kritérií. Spolupráce by měla rovněž vést k lepší výměně osvědčených postupů, aby se podpořilo **úsilí členských států a podniků o zvýšení odolnosti** vůči vnitřním a vnějším otřesům u opatření pro vytváření zásob, a to v souladu s pravidly a zásadami hospodářské soutěže a jednotného trhu, jakož i s možnými budoucími minimálními požadavky na připravenost, jak je předpokládáno ve Strategii unie připravenosti.

EU by dále měla usnadnit spolupráci mezi EU, členskými státy a průmyslem při **vytváření nástrojů pro sdílení informací** o kritických dodavatelských řetězcích a vytváření zásob, a to na základě stávajících odvětvových rámců a v plném souladu s právem EU v oblasti hospodářské soutěže.

Kromě toho je pro **zajištění kontinuity činnosti během krizí** zapotřebí model EU pro aktivní dialog mezi veřejným a soukromým sektorem. Přínosné by mohlo být vypracování postupů pro poskytování základního zboží v nouzových situacích, pro společné operace vytváření zásob a krizová partnerství s logistickými společnostmi. Při podpoře **rozvoje inovativního řízení zásob**, včetně virtuálních zásob, by měly být využity odborné znalosti soukromého sektoru.

Členské státy zavedly úspěšné **modely, které motivují soukromý sektor ke spolupráci** při vytváření strategických zásob s cílem **kompenzovat dodatečné náklady spojené se skladováním**, například daňové pobídky a systémy záruk. Tyto modely by měly být spolu se soukromým sektorem dále prozkoumány a sdíleny mezi členskými státy.

Klíčová opatření:

- **Síť EU pro vytváření zásob bude mapovat a identifikovat osvědčené postupy, nová řešení a pobídky**, díky nimž bude pro podniky atraktivní, když budou přispívat ke zvýšení odolnosti a dodávkám základního zboží. Propojí je s úvahami o strategické autonomii.
- V rámci **specializované oblasti činnosti pracovní skupiny pro připravenost veřejného a soukromého sektoru**, která je plánována v rámci Strategii unie připravenosti, budou projednána kritéria, která se mají použít při mapování klíčových evropských podniků zapojených do výroby základního zboží, a bude usnadněno sdílení osvědčených postupů při zajišťování základního zboží v krizových situacích, které se týkají bezpečnosti dodavatelských řetězců, účinného využívání zdrojů a oběhovosti, interoperability, inovativních modelů vytváření zásob, řízení zásob, zajištění rotace zásob a jejich rozmístění.

7. PODPORA SPOLUPRÁCE V OBLASTI VNĚJŠÍ ČINNOSTI A MEZINÁRODNÍCH PARTNERSTVÍ

V dnešním propojeném světě závisí zajištění přístupu k základnímu zboží během krizí na globálních dodavatelských řetězcích. Bezpečnost a odolnost EU a sousedních zemí je úzce propojena a je klíčovým prvkem stability. Podporou mezinárodních partnerství, výměnou osvědčených postupů a využíváním nástrojů vnější politiky může EU zvýšit svou materiální připravenost.

EU by měla dále posílit **spolupráci v oblasti materiální připravenosti se sousedními zeměmi**, a to na základě stávající spolupráce, například se státy, které se účastní mechanismu UCPM⁽²¹⁾, nebo s partnerskými zeměmi systému Společenství pro výměnu naléhavých radiologických informací (ECURIE) pro případy radiálních mimořádných situací⁽²²⁾. Připravovaný Nový pakt pro Středomoří nabídne další možnosti spolupráce se zeměmi v oblasti Středozemního moře a Středního východu a nedávno zahájená Strategie EU pro oblast Černého moře⁽²³⁾ zvýší připravenost Evropy, neboť přinese zlepšení v oblasti dopravního, energetického a digitálního propojení. Pro vytvoření vzájemné odolnosti je zásadní financování z takových nástrojů, jako je Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI – Globální Evropa) nebo nástroj předvstupní pomoci III. Kromě toho by se EU měla konkrétně poučit ze zkušeností Ukrajiny se zajišťováním dodávek základního zboží během ozbrojeného konfliktu. Dále by EU měla vzhledem ke zkušenostem Ukrajiny systematictěji zapojit Ukrajinu do svých snah o vytváření zásob, a to i v rámci evropských dodavatelských řetězců.

V zájmu zmírnění zranitelnosti dodavatelských řetězců a posílení své strategické autonomie by EU měla posílit stávající strategické mezinárodní dvoustranné dohody a aliance a ve vhodných případech dále rozvíjet nebo navazovat individuálně uzpůsobená, vzájemně prospěšná **partnerství se zeměmi mimo EU** v takových odvětvích, jako je energetika, zdravotnictví, vodní hospodářství, obrana a suroviny, a zároveň přispívat k udržitelnému rozvoji. V případě potřeby by měla být využita vzájemně prospěšná partnerství v rámci **strategie Global Gateway**. Kromě toho by se měly využívat takové nástroje, jako jsou dohody o volném obchodu, partnerství v oblasti čistého obchodu a investic, strategická partnerství v oblasti surovin nebo v budoucnu strategická partnerství v oblasti kriticky důležitých léčivých přípravků a digitální partnerství.

EU by měla dále zvýšit **spolupráci s mezinárodními organizacemi a spolupráci na mnohostranných fórech**. Za zmínku stojí například účast EU v Mezinárodní energetické agentuře (IEA), zejména v programu pro bezpečnost kritických nerostných surovin, a partnerství EU s Japonskou organizací pro kovy a energetickou bezpečnost (JOGMEC) při sledování kritických surovin, stejně jako v oblasti zdravotnictví zapojení do Aliance pro vakcíny Gavi při vytváření zásob očkovacích látek ve světě.

EU by měla rovněž využívat **vnější hospodářské politiky a politiky spolupráce k podpoře důležité dopravní, logistické a digitální infrastruktury**. Zásadní význam pro bezpečnost dodávek má rovněž otevřený a bezpečný přístup ke globálním veřejným statkům a strategickým oblastem, jako jsou námořní zásobovací trasy a podmořské kabely. Podmořský kabel MEDUSA, podporovaný Evropskou komisí a EIB Global, zajistí vysokorychlostní spojení mezi severním a jižním pobřežím Středozemního moře a bude prodloužen do západní Afriky. Kromě toho vynikajícími příklady zaměření EU na vytváření alternativních a udržitelných dopravních tras jsou transkaspický dopravní koridor a 12 prioritních koridorů Global Gateway

⁽²¹⁾ Albánie, Bosna a Hercegovina, Island, Moldavsko, Černá Hora, Severní Makedonie, Norsko, Srbsko, Turecko a Ukrajina.

⁽²²⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 14. prosince 1987 o opatřeních Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiální mimořádné situace a doporučení 2000/473/Euratom. Účastníky jsou všechny členské státy EU a dále Černá Hora, Severní Makedonie, Norsko, Srbsko a Švýcarsko.

⁽²³⁾ JOIN(2025) 135 final – Strategický přístup Evropské unie k oblasti Černého moře.

v Africe. Navrhovaný hospodářský koridor Indie – Blízký východ – Evropa (IMEC) bude mít potenciál posílit propojení napříč kontinenty.

EU by měla při přípravě svých strategií pro vytváření zásob zajistit, aby tato opatření neohrozila celosvětové potravinové zabezpečení. V této souvislosti bude EU pokračovat v zapojení do rámců mezinárodní spolupráce, jako je iniciativa skupiny G20 informační systém pro trh se zemědělskými produkty (AMIS), která podporuje transparentnost a koordinaci na světových trzích se zemědělsko-potravinářskými produkty.

EU by rovněž měla zvýšit součinnost mezi vnitřním a vnějším úsilím EU v oblasti vytváření zásob, **humanitární pomoci a mezinárodních partnerství**. Současné úvahy o strategických dodavatelských řetězcích by mohly vést k významnému zvýšení efektivity vzhledem k současným dramatickým nedostatkům ve financování humanitárního sektoru a mohly by sloužit jako příklad pro zvýšení efektivity v rámci EU. Nepoměr mezi naléhavými potřebami v oblastech zasažených krizí a zdroji, které mají evropští partneři k dispozici, překlenuje nástroj **ReliefEU**. Přispívá k pružnému a pohotovému systému, který se přizpůsobuje výzvám náhle vzniklých katastrof i přetrvávajícím humanitárním výzvám a zajišťuje, aby byly zdroje účinně a efektivně poskytovány tam, kde jsou nejvíce potřeba.

Klíčová opatření:

- Evropská unie a členské státy EU by měly **posílit spolupráci s podobně smýšlejícími partnerskými zeměmi v sousedství a s mezinárodními organizacemi** v oblasti krizové připravenosti, například v oblasti mimořádných zdravotních událostí.
- Komise bude spolupracovat s členskými státy na užší koordinaci při **vytváření zásob a prozkoumá možnosti společného zadávání veřejných zakázek a společného skladování** po celém světě, a to ve spolupráci a koordinaci s regionálními orgány pro reakci na katastrofy, aby se usnadnilo rychlé a optimální odesílání prostředků humanitární pomoci.
- Komise zlepší **součinnost mezi vnitřním a vnějším úsilím EU v oblasti vytváření zásob**.

8. ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Posílení materiální připravenosti a strategických zásob EU je klíčovou součástí zvyšování připravenosti evropských společností na rostoucí rizika a hrozby krizí. Strategie EU pro vytváření zásob představuje první krok ke komplexnímu a koordinovanému přístupu a v případě potřeby bude členské státy podporovat společnými opatřeními na úrovni EU.

Materiální připravenost vyžaduje investice. Tyto náklady jsou vyváženy zvýšením odolnosti, snížením počtu narušení, snížením výdajů na obnovu, zvýšením dlouhodobé konkurenceschopnosti a pravděpodobně nižšími náklady, pokud jde o životy a živobytí. Zásada připravenosti a bezpečnosti již od návrhu, která je klíčovým opatřením Strategie unie připravenosti, bude hrát významnou roli při zajišťování udržitelné a dlouhodobé finanční podpory posílené materiální připravenosti a udržování strategických rezerv. Komise v návrzích příštího víceletého finančního rámce zohlední význam materiální připravenosti EU a udržování strategických zásob EU.

V budoucnu bude Komise spolupracovat s členskými státy, ESVČ, Evropským parlamentem a zúčastněnými stranami při projednávání a provádění prvotních opatření stanovených v této strategii. Síť EU pro vytváření zásob a pracovní skupina pro připravenost umožní propracovat analýzu nedostatků a potřeb, řídit provádění opatření a identifikovat další oblasti, kde je třeba přijmout opatření. Současně bude Strategie EU pro vytváření zásob doplňovat odvětvové iniciativy v oblasti připravenosti. V roce 2026 Komise zhodnotí provádění této strategie.

Neustálé učení, sdílení osvědčených postupů a inovace budou hnacím motorem pro vytvoření robustní celoevropské politiky v oblasti materiální připravenosti a vytváření zásob.

Posílením své materiální připravenosti může EU zajistit dostupnost a přístupnost základního zboží, zabezpečit tak nepřetržité fungování dodavatelských řetězců a zásadních společenských funkcí a zlepšit životní podmínky a bezpečnost evropských občanů.